

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, dne 12. novembra 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 132.

Pričetek poslovanja Dravske banovine

Sodelovali moramo vsi iskreno in vdano. — Početek složnega in vzajemnega delovanja vseh dobro mislečih činiteljev.

Velepotezno delo za upravno reformo v naši državi spremljamo vsi z iskrenim zadoščanjem in v Irdni veri, da bo rodilo najboljše uspehe. Z aktiviranjem banovin smo stopili v pomembno novo fazo teh reform, zato bo pomenil 11. november 1929, ko začel poslovanje banovin, v razvoju naše države mejnik, ki zaznamuje začetek nove, vedrejšje dobe. Formalni prevzem banknih poslov se je izvršil v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 10. uri. V veliki dvorani kr. banske uprave se je zbralo nad 200 uradnikov velikega županstva, kakor tudi onih uradov, ki bodo odslej spadali v področje kr. banske uprave.

Ban g. ing. Dušan Serbec je pozdravil navzoče z naslednjim govorom:

Gospoda! Po zaupanju našega svetilnega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. sem poslavljen za bana Dravske banovine. Ko prevzemam to dostojanstvo, izjavljam, da se bom pri izvrševanju svojih poslov držal strogo zakona in absolutne nepristranosti. Predvsem pa bo moje delovanje usmerjeno po intencijah našega prevzvišenega gospodarja, ki jih je jasno in nedvoumno izražal domovini in širnemu svetu s kraljevskim aktom z dne 6. januarja in zakonom z dne 3. oktobra.

Če je kraljevski akt z dne 6. januarja prekinil dobo nebrzdanih razpaljenih strasti in strankarskih borb, ki se v svoji zagrizenosti niti pred tem niso ustavile, da se ne bi poslužile za svoje strankarske namene državno pravnih tendenc, ki niso bile več v skladu z močno in krepko državno edinico — je pomen zakona z dne 3. oktobra ta, da se stavijo po Najvišji odločitvi notranji ureditvi naše države novi temelji, ki jih mora vsak iskren rododjub z navdušenjem pozdravljati in ki navdajajo vsa srca s čulom globoke in iskrene hvaležnosti napram Njegovemu Veličanstvu.

Pri tej novi ureditvi naše države imamo mi vsi sodelovali iskreno in vdano, pred očmi edini cilj — vse za našega ljubljene kralja in Jugoslavijo.

Zavedam se, da vidim pred seboj kader splošno priznanega prvovrstnega uradništva in da je pravzaprav odveč vam dajati navodila za uradno poslovanje. Ekspeditivnost, točnost, korektnost v vsakem oziru so lastnosti, ki a priori dičijo vsakega posameznika izmed vas. Hočem le na kralko omeniti, da morajo biti vse rešitve nepristranske, ne oziraje se na desno ali levo, strogo po zakonu. Vendar je vzeli zadnje opazko s primernim razumevanjem in bom lažje prenašal najekstremnejšo razlago mlave točke zakona, če bo v prid ljudstvu, kot neusmiljeno uporabo strogega paragrafa, če se dela stranki in ljudstvu po nepotrebnem težkoče in stroške. Občevanje s strankami naj bo vedno ljubeznivo in postrežljivo v vsakem oziru.

Kakor sem uvodoma naglašal, se je politično strankarstvo ponehalo. Vendar se zavedam, da igrajo tozadevni imponderabilni psihološki momenti še veliko vlogo. In dokler obstaja človek iz krvi in mesa, ima ožje in ljubše prijatelje tu ali tam. Apeliram na vas in vas prosim, da bi tudi v izvenuradnem zasebnem življenju zastavili vse svoje moči in zmožnosti, da se vsa bivša strankarska nasprotstva bistveno ublažijo, če že ne bi mogla popolnoma izginiti. Novi duh naj navdaja od 6. januarja dalje vse ljudstvo in ravno poli-

lično uradništvo je pri tej novi usmeritvi v prvi vrsti poklicano, da izžareva smernice in tendence, ki so potrebne za novo dobo zgodovinskega razvoja naše države.

Kar se mene tiče, sem formalno prisiljen naglašati, da bom eventualne pregreške ali prestopke sicer pravično, a strogo in neizprosno kaznoval. Upam in prepričan pa sem, da mi bo slednje prihranjeno. Na drugi strani vas pa zagotavljam, gospoda, da bom imel za vse vaše težnje vselej primerno razumevanje, v vseh upravičenih zadevah vam bom vselej pomagal, kar bo v moji moči ter vas prosim, da se v takih slučajih z zaupanjem neposredno name obrčate.

Ko stopamo tedaj z današnjim dnevom v Dravski banovini mi vsi složno na delo za novo ureditev našega ožjega delokroga, vas pozivljam, da damo duška naši udanosti napram Nj. Vel. kralju Aleksandru I., Njegovemu prevzvišenemu rodu in skupni domovini ujedineni Jugoslaviji. Da bi mili Bog Nj. Vel. našega kralja še dolgo let ohranil zdravega, da bi mogli srečno in uspešno z današnjim dnevom započeto delo končati pod njegovim čilim in modrim vodstvom, v blagor in korist celokupnega prebivalstva, za močno in jako Jugoslavijo.

Slava Mu!

Celokupno uradništvo se je odzvalo z navdušenjem pozivu g. bana, nakar je zastopnik vel. župana ljubljanske oblasti g. dr. Rudolf Andrejka pozdravil g. bana v imenu uradništva dosedanje županije ljubljanske. V svojem globoko občutenem govoru je med drugim dejal:

»Državni uradniki in ostali državni nameščenci, ki prehajajo v sestav nove kraljevske banske uprave, so v najtežjih časih visoko dvigali in neomajno držali prapor zvestobe do dela, stvarnega, nepristranskega in požrtvovalnega. Brez zanimanja za politične boje, ki so razsajali mimo njih, ostali so nepristopni političnim uplivom, ki so čestokrat poskušali posegati med nje, pogostoma samim sebi v občutno škodo.

Danes, ko zmaguje izza rešilnega manifesta Nj. Vel. kralja načelo stvarnega in nepristranskega dela, zre to uradništvo z vedrim licem v bodočnost države in v svojo, saj ga navaja globoka vera v končno zmago načela, ki se glasi: Skrb za javno blaginjo v luči pravice!

In ko zmaguje načelo zvestega dela, zmaguje hkrati tudi pravično spoznanje, da je treba temu zvestemu upravnemu uradništvu zagotoviti oni socialni in materialni položaj, ki naj bo v skladu z njegovo važno in odgovorno službo.

G. ban se je toplo zahvalil g. dr. Andrejki, na kar je pozdravil uradništvo še podban g. dr. Otmár Dirkmayer. V svojem govoru je predvsem podčrtal velik pomen upravnih reform, orisal načela zakona o banki upravi in temelje novega upravnega sistema. Med drugim je dejal:

Ako ima uprava kulturno-ekonomsko silo, tedaj je jasno, da se mora prilagoditi kar najbolj faktičnemu življenju naroda in njegovim prilikam. Življenje naroda je kompliciran mehanizem, katerega dirigira nebroj komponent, ki so vse med seboj v zvezi in vodijo močno kolesje, katero funkcionira kot celina ter zahleva upoševanje te celi-

ne. S tem je upravičeno, da se državna uprava pojavlja v modernih državah koncentrirana v občni upravi pod enim šefom, ki je poklican, da budno pazi, da je upravno uradovanje skladno, da gre razvoj poedinih upravnih vej v pravilnem razmerju, da ni neracionalnega trošenja sil in da harmonično delujoč upravni aparat dá svoje maksimalne rezultate.

Pri nas je občna uprava v tem smislu z vsemi svojimi vrtilinami uzakonjena in našla je še posebno afirmacijo v novi organizaciji banske uprave. Ona nam daje garancijo za kar najbolj uspešno delovanje tem bolj, ker prehaja na njo tudi delokrag, ki se je vršil do tedaj v oblastnih in srezkih samoupravah. Tako dobiva občna uprava svoje najvažnejše attribute pravilno aligirane lokalne uprave. Upravne funkcije, do sedaj deljene v državne in samoupravne, se nerazdružljivo spajajo v izvrševanju tako, da je uprava samo ena in usmerjena, da čuva državne in lokalne interese. Ona se pojavlja deljena samo v pogledu stroškov v zvezi z upravnim delovanjem. Ti se krijejo sedaj prvenstveno iz državnih sredstev, a v kolikor gre za saluriranje lokalnih interesov področja banovine, iz sredstev, ki se črpajo iz tega področja. S tem prehajamo iz dvojnega upravnega sistema na enolimi, kateri nam daje možnost cenejše in skladnejše uprave.

Samo v kralkih obrisih se vam pred očil temelje našega novega upravnega sistema. Storit to, ker želim v vas vzbuditi prepričanje, da smo na pravem polu in da se lahko z najlepšimi nadami ter polnim optimizmom lotimo velikega dela, ki nas čaka. Ne smemo pozabiti, da smo ravno mi radi dosedanjega nivoja administracije na našem področju poklicani, da postanemo primer dobro delujoče lokalne uprave. Na nas je, da se razprše predsodki in dvomi, ki se bodo znabili pojavili tam, kjer banske uprave radi raznih težav ne bodo mogle pokazati lakoj svojih uspehov. Zato se v tem svečanem trenutku zaobljubimo, da postanemo fanatiki dela za blagor naše širše in ožje domovine in da se ne bomo strašili težav, ki za nas ne smejo biti nepremagljive. Naj začetek poslovanja kr. banske uprave Dravske banovine ne pomeni samo novega razdobja v zgodovini naše upravne reorganizacije, temveč tudi početek složnega in vzajemnega delovanja vseh dobro mislečih činiteljev, početek razumnega usvarjanja ekonomskih in kulturnih dobrin, da pripravimo lepšo bodočnost našemu narodu in osiguramo mogočen razvoj naši mili domovini.

G. banu in podbanu je bil nato predstavljen vsak posamezni uradnik, pa je bil s tem zaključen pomemben akt prevzema banknih poslov.

OTVORITEV TELEFONSKEGA PROMETA Z NEKATERIMI CENTRALAMI V AVSTRIJI.

Z dovoljenjem ministrstva je bil 21. oktobra t. l. odprt telefonski promet med centralami Dobrna—Celovec, Dunaj—Graz, Maribor—Stainz in Sošanj—Graz. Pristojbina za enolo navadnega pogovora je: Dobrna—Celovec 2:70 zl. frankov ali 29:70 Din, Dobrna—Dunaj 3:45 zl. frankov ali 37:95 Din, Dobrna—Graz 2:70 zl. frankov ali 29:70 Din, Maribor—Stainz 2:70 zl. frankov ali 29:70 Din, Sošanj—Graz 2:70 zl. frankov ali 29:70 Din. Za nujne pogovore je pristojbina trikrat, za silno nujne (clair) pa desetkrat toliko. Pristojbina za pozivnico je enaka 1/2 pristojbine navadnega pogovora.

Ivan Mohorič:

V švic.

(Nadaljevanje.)

Pot preko Klausenpassa spada k najmodernejšim in tehnično izvrstno izpeljanim švicarskim alpskim cestam. Ona spaja kantona Glarus in Uri. Zgrajena je bila v letih 1893 do 1899, torej že v dobi, ko se je avtomobilizem komaj porajal. Stala je 4:14 milijona zlatih frankov. Dolžina poti znaša od Altdorfa do Linthala skoro 50 km. Na njej se vršijo vsako leto sredi avgusta znamenite alpske avtomobilne dirke.

Pri vasi Schwanden smo obrnili navkreber in v eni sami serpentinu smo se dvignili za celih sedemsto metrov v planine. Na desni strani v žaru jutranjega solnca Griesov ledenik in Claride, na levi strani pa zelena pobočja Kluških planin z mnogobrojnimi planšarijami. V ravni poti smo bili naenkrat na sedlu, na višini 1952 metrov, nad katerim kraljuje mogočen skalni porobek Märcherstöckli. Gmeli smo strah za hladilnik. Donesli smo za to sneg in led iz bližnjega snežnega polja in ga polnili z njim. Ko smo tako stali, nam je pripeljal nasproti avto in družba, ki je izstopila, se je začela zanimati za naš »SHS«. Povedali smo, da smo iz Ljubljane. Ljubljano so poznali samo iz radija. Rekli so, da mnogokrat poslušajo v radiju naše koncerte in predavanja in da se jim je naš jezik, dasi ga prav nič ne razumejo, v radiju zelo priljubljen. Je po njihovih vtisih mehak, melodiozen in kalofoničen.

Pri Vorfrutt začenjajo strmi padci. Tu se je nekaj pri predpotopnih katastrofah pogreznilo ogromno pobočje Klarid v brezdanja brezna. Le navpične skale, ki zapirajo tu Urnerbodensko dolino, so ostale nem spomin te katastrofe, ob kateri se razblinijo vsa moderna tehnična dela, ki jih označujemo kot najbolj grandiozna, v prazen nič. Preko ostrih padcev Oberberg Bergli-ja in Fruttwanda smo dospeli v dolino Linthala. Tu začinja zopet železnica, ki vodi preko Glarusa do Welsena. Srečavali smo cele procesije avtobusov s turisti. Po večini domači kmečki ljudje. Zgradba te ceste se je kantonu res izplačala. Danes pobirajo od vsakega avtomobila po 14 frankov kontrolne pristojbine, kar da pri ogromnem prometu letno ogromne vsote. V neceli poluri smo bili že v Glarusu. Cesta idealno asfaltirana, popolnoma brez prahu in dovolj široka za najintenzivnejši promet. Okrog Glarusa se pojavlja že mnogo tekstilne industrije. Naša pot je šla proti severu preko Näfelsa, Schänisa, Uznacha in Wattwille na Herisau, Gossau do St. Gallena. Industrija sledi na industrijo, krasno kultivirani kraji, goste naselbine, ki se vlečejo skozi obcestah. V krajih, skozi katere smo vozili, je najmočnejše zastopana industrija finih prediv, čipk, svile, pa tudi industrije precizne mehanike ne manjka. Od Wattwille gre pot zopet polagoma v planine. Herisau dosega že 776 metrov nadmorske višine, dočim ima St. Gallen samo 670 metrov. Po svoji višini spada St. Gallen med najvišje ležeča večja mesta v Evropi. Šteje kakih 66.000 prebivalcev. Monumentalne kolodvorske naprave in komplicirano omrežje okrog mesta svedoči, da je eno najvažnejših železniških križišč, ki dominira v prometu z Bodenskim jezerom. Mesto je ustanovil

Sveti Gal v sedmem stoletju. Renomirano je posebno po svojih čipkah in odličnih šolah. Največja posebnost in interesantnost je čipkarska borza, ki se vrši vsako sredo in soboto na prostem ob koldvoru na borznem trgu, če je slabo vreme se zatečejo ti čudni borzijanci v pasažo švicarskega Bankvereina. Kako daleč so znali švicarji spraviti svojo čipkarsko industrijo, kaže najbolje to, da dobijo letno za eksportirane čipke nad 200 milijonov frankov, ali nad dve milijardi dinarjev, torej petkrat toliko kot dobi cela Slovenija za ves les, ki ga izvažajo. Mi pa jadikujemo in moledujemo na vse strani z našo čipkarijo in pričakujemo, da bo Bog naredil z njimi kak čudež, nosimo jih po brezpomembnih razstavah po svetu, v kraje, ki imajo čisto drug okus, druge potrebe in nazore — ne znamo pa iz dela pridnih rok naših delavk napraviti kapitala.

Svojevrstno je življenje ljudi v teh krajih. Industrija ima čisto drugo obeležje kot pri nas, razmere in prilike delavca so neprimerne boljše kot v naši ožji domovini. Tudi standard življenja je mnogo višji. Kar nas je iritiralo, je bilo to, da so domačini imeli poseben sport in naslado v naganjanju avtomobilom. Nobena hupa ni nič pomagala, niso in niso se hoteli izogniti. No Bernik jim ni ostal reševanše dolžan. Zavozil je najbolj naganjivemu tik ob hlačnice, da ga je blatnik naučil manire.

V hotelu »Pri Pošti« smo pokosili. Razgledali slikovito mestece, posebno impozantno stavbo novega koldvora in nasproti pa palačo glavne pošte. Interesantno je, kako dela v Švici poštna uprava reklamo za svoje obrate. Ob vhodu na pošto pri vratih je švicarski zemljevid, pod tem pa karta Evrope z napisom: »V treh minutah dobite zvezo po celi Švici in v petih minutah pa z vsemi glavnimi centri Evrope.«

Spominjam se še predlanskim, da je brzojav, ki sem ga oddal v Ženevi, tranzitiran preko Dunaja, rabil v Ljubljano samo 59 minut. Seveda je v Ljubljani trajalo potem tri ure, da ga je dober ruski mužik dostavil naslovniku. Res užitek je, ogledati si tako pošto, njeno organizacijo in obrat. Pri nas se išče v pošti samo fiskalne dohodke, ki si jih hoče z redukcijami osobja na škodo gospodarskega prometa vsako leto povečati. Razmišljal sem, kdaj bomo prišli mi pri nas tako daleč, da se bo pričelo ceniti funkcijo pošte v gospodarskem življenju.

Iz St. Gallen smo skozi krasne promenade in drevorede dospeli na obrežje sinje modrega Bodenskega jezera, ki se je bliščalo v poletnem solncu, da te je kar slepilo. Nemškega brega sploh ni bilo videti, dasi je jezero le 14 km široko.

Bodensko jezero ima mnogo znamenitosti. Predvsem je zanimiva Konstanza z grobom mučenika Jan Husa in mnogobrojnimi spomini na cerkveni koncil od leta 1414 do leta 1418. Potem je slavni Friedrichshafen, kjer se gradijo Zepelini in od koder je nastopil dr. Eckener s slepimi potniki svoje znamenite svetovne ekspedicije in kjer vežba danes kolos hidroplana Do-X s 160 potniki in se pripravlja, da otvori novo ero v našem zračnem prometu. Celotno 78 km dolgo jezero je obdano gosto od letovišč, kopališč in izletniških krajev. Hiteli smo preko Rorschacha do Rheinecka in pri mali vasi Höchst zopet stopili na avstrijska tla.

Zelo enostavno odpravljajo tu avtomobile. Eden salutira, drugi pokaže med vožnjo svojo legitimacijo — no vsaj drugače tudi ne gre. Dnevno pasira na mejo najmanj 1600 avtomobilov.

Mlad avstrijski carinik se nas je skoro razveselil, ko nas je zagledal. Takoj nam je pričel praviti, da je preje služboval v Špilju. Oh kako lepi časi so bili tam! je vzdihnil. »Prosim Vas, ali je še vse tako smešno poceni pri Vas, kakor je bilo lani. Tu nas ubija draginja in švicarska valuta«, je tožil. Želel je, da ga skoro zopet premestijo na našo mejo.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Za obligatornost bolniških blagajn stanovskih organizacij.

Na predsedstveni seji Zveze trgovskih gremijev, ki se je vršila v Mariboru 6. t. m., se je na predlog zveznega podpredsednika g. Josipa J. Kavčiča soglasno sklenilo, da zahteva Zveza k osnutku novega obrtnega zakona ukinitev § 115. b) in c) obrtnega reda.

Trgovske stanovske organizacije (gremiji) imajo poleg važnih gospodarskih nalog tudi namen pospeševati humanitarne koristi svojih članov. Gospodarske prilike silijo tudi trgovstvo, da se je pričelo oprijemati naprav, ki mu nudijo v slučaju bolezni bolniško podporo, zdravniško pomoč in v slučaju smrti posmrtno preostalim svojcem.

Stanovska zavest pa žal še ni proklna tako globoko, da bi moglo priti snovanje teh koristnih humanitarnih ustanov do povoljnega razvoja in že obstoječe na sistemu prostovoljnosti sloneče bolniške blagajne baš radi malobrižnosti s težavo prosperirajo, dasi trgovstvo samo uvideva velike koristi, ki bi jih imelo od takih ustanov.

Ker pa je v splošnem interesu trgovstva, da je zavarovano za slučaj bolezni in nezgode, a ni pričakovati,

da bi država sama v doglednem času uvedla tudi obligatorno zavarovanje gospodarjev, in ker je uspeh tega bolniškega zavarovanja odvisen le od obligatornosti, bi bilo potrebno, da se v tem zmislu spremene določbe avstr. obrtnega reda § 115. b) in c), ki sedaj določa, da je za uvedbo obligatornosti bolniških blagajn potrebna na občnem zboru navzočnost najmanj tri četrtine vseh zadruženikov, ki imajo glasovalno pravico ter da glasujejo za obligatornost najmanj tri četrtine navzočih.

Gremijem bi se uvedba obligatornosti gremijalnih bolniških blagajn olajšala s tem, da bi zadostovala za veljavnost sklepa navadna večina glasov na občnem zboru navzočih članov in navadna za sklepčnost občnega zbora potrebna navzočnost, kakor jo zahteva § 119. a) obrtnega reda.

Zveza je predložila ministrstvu trgovine in industrije v Beogradu k osnutku novega obrtnega zakona tozadevno predstavo s prošnjo, da ukine § 115. b) in c) obrtnega reda ter da za uvedbo obligatornosti gremijalnih bolniških blagajn zadostuje navzočnost in glasovanje članov po določbah § 119. a) obrtnega reda.

Naše sadje na tujih trgih.

Mi smo čudni ljudje, mislimo samo takrat, kakar smo v sili. In še takrat po naši navadi ostanemo vedno pozni in samo pri načelih.

Letos imamo jako dobro letino sadja. Vse naše dosedanje razstave sadja so pokazale, da imamo marsikaj dobrega in sposobnega, da nam dela čast na vsakem trgu in na vsaki mizi. Mi tega žalibog ne znamo izkoristiti. Zdi se mi, kakor bi bili preleni in prekomodni misliti na take stvari, kakor je sadje. Naši ljudje se niti ne zavedajo, kakšne neprecenljive vrednosti je vse to za naše narodno gospodarstvo in za našo bilanco in še posebno za producente. Kako se pri nas postopa s sadjem je skoro neverjetno za slehernega človeka, ki količkaj razume pametno gospodarstvo. Mi ne poznamo sortiranja, ne prave opreme, za naše blago. Že pri pobiranju sadja rabimo še stari sistem, klatenje in otresanje. Naravno, da tako blago ne more nikdar na trg, oziroma ne doseže nikdar prave cene. Je sposobno za mošt in marmelado, a za drugo le malo in prihaja bolj v poštev za splošen konzum.

Danes opažamo, posebno v okolici Maribora in v drugih naših sadorodnih krajih Krške, kako se tu vrše kupčije. Prodajna cena našega kmeta je jako nizka a ona prodajna na tujem trgu precej visoka v razmerju z ono plačano za produkt.

Tu se opaža ono, kar vidimo pri hmelju. Agenti tlačijo ceno, prekupčevalcem je na tem ležeče, da kar čim več zaslužijo. Radi tega nakupujejo blago najraje brez vsakega sortiranja in obiranja. To oskrbe oni sami, ko pride blago na mesto. Tako naš kmet drago plača svojo brezbriznost. Proces z našim blagom je navadno precej zanimiv in velikokrat gre naše sadje skozi 3 do 4 roke preden pride na prodajalca na drobno.

Blago pri nas kupijo agenti in prekupčevalci kar tako neprebrano in nesortirano. Ko pride to blago na mesto, se navadno zgodi sledeče: Najlepše sadje se lepo sortira in opremi v zabojčke, ki potem gredo v konzum kot tirolska in celo kanadska jabolka, naša jabolka se izplača opremiti, kakor ona ameriška s parafinom in se jih jako drago prodajo. Tega se dobro zavedajo trgovci. Kar ni za prama konzum, gre v oni srednji in to vedno opremljeno po predpisih in okusu kupčije. Velike množine gre v splošen konzum in kar temu ne odgovarja, gre za mošt in v tovarne marmelade.

Povsod srečamo naše sadje: na Dunaju, v Pragi in Monakovem, in povsod se vrši isti proces. Kupci kaj radi kupujejo naše blago, ker vedo,

da se da zaslužiti razmeroma dosti več kakor pri tirolskem sadju, to pa samo radi naše neorganiziranosti in naše malomarnosti.

Iz lastne izkušnje in to, kar sem slišal v Monakovem o našem sadju, mora biti dovolj, da osvetli naše razmere. Trgovci so mnenja, da se pri nas v tem pogledu, da mnogo urediti. Predvsem za resnega in poštenega uvoznika so razmere na našem sadnem trgu jako neugodne. Navadno njih nakupovalci, ki prihajajo iz Monakovega, ne pridejo do veljave in to radi tega, ker je blago po večini že v rokah raznih prekupev in mešetarjev. Velika ovira jim je, da se tu blago ne dobi prebrano in sortirano in tudi že samo postopanje z sadjem da malo zaupanja v blago. Splošno občutijo oni pomanjkanje organizacije izvoza in smotrenega postopanja s sadjem. Po njih mnenju se naše blago lahko kosa s tirolskim, a prednjači kanadskemu po okusu in aromi. Pametno in smotreno ravnanje z sadjem pri nas bi lahko ogromno koristilo in naša sadna produkcija bi postala važen činitelj v gospodarstvu.

Še je čas, a nujna je pomoč. Naše sadje je dobro in cenjeno, a ne pride do veljave in se celo prodaja na trgu pod drugim imenom. Naloga naših sadjarjev je, da se takoj organizirajo in odpravijo vse nedostatke. Moramo pokazati kaj zamore naš kmet, ako le hoče. In hoteti je potreba, ker to nam je le v lastno korist. Organizirajmo naše sadjarstvo tako, kakor so ga organizirali drugi narodi.

G. G.

Nakazila v Holandsko in Švedsko potom Poštne hranilnice. Poštna hranilnica s svojimi podružnicami je uvedla poleg nakazil v virmanu tudi izplačila v gotovini potom Čekovnega zavoda v Stockholmu in Čekovnega in virmanskega zavoda v Haagu. S posredovanjem teh in že poprej upeljanih zvez z inozemstvom lahko izvršuje Poštna hranilnica nakazila v države celega sveta. Podrobna pojasnila daje Poštna hranilnica in nje podružnice.

V konkurzu tvrdke R. Polaček, veletrgovina s papirjem v Zagrebu, se je dosegla, kakor poroča »Zagr. Tagblatt«, 25-odstotna poravnava.

Trgovska pogajanja med Jugoslavijo in Poljsko so preložena na bodoče leto; poljska vlada je naznanila naši vladi, da mora tako biti, ker se vršijo sedaj trgovska pogajanja med Poljsko in Nemčijo.

Po svetu

Med Zagrebom in Turinom je otvorena telefonska zveza, prav tako med Sameborom in Dunajem.

Glede avtobusnega prometa med Jugoslavijo in Italijo so se vršila poleli pogajanja v Opaliji in so dovedla sedaj do pozitivnih zaključkov. Po izvršitvi nekaterih formalnosti se bo pričel redni promet.

Krupp v Dalmaciji je najnovejša vest glede inozemskih naprav v Jugoslaviji. Menda kupuje Krupp 25.000 m² sveta pri Solinu, da zgradi tam tovarne.

Nova tovarna za izdelovanje poljedelskih strojev v Novem Sadu bo zaposlovala 200 delavcev, ustanovila jo je družba Hofherr - Schrantz - Clayton - Shullle.

Slovenija je pokadila v prvih letošnjih devetih mesecih za ca. 160 milijonov Din tobaka.

Avtomobilno tovarno v Rusiji, in sicer v Nižnem Novgorodu, bo zgradila tekem 15 mesecev ameriška tvrdka Austin Co; tovarna naj doseže letno kapaciteto 140.000 avtomobilov.

Centralno organizacijo za eksport žita nameravajo ustanoviti na Poljskem.

Collonificio Trieslino in Collonificio Veneziano se basla po poročilu iz Trsta združila. Tržaško bombažovo podjetje je že doslej delalo za beneško tovarno.

55-odstotno dividendo bo izplačala delniška pivovarna v Smihovu (Praga). Dobiček leta 1927 je znašal 9.600.000 Kč, lanski čisti dobiček pa 12 milijonov Kč.

Tudi Poljska banka hoče obrestno mero znižati, in sicer od 9 na 8 %.

Nemške jeklarne so pričele s 1. novembrom z 10-odstotnim znižanjem produkcije.

Nemčija pripravlja zvišanje uvozne carine na hmelj, ker poročajo od vsepovsod v nadprodukciji. Nemški konsumenti naj bi bili na ta način prisiljeni do nakupa domačega nemškega hmelja. Zvišanje bi pomenilo občutno škodo za naše jugoslovanske hmeljarje.

Zopet sta dve nemški banki v plačilnih težkočah; prva je Sellmer v Hamburgu, druga je Schlesinger Trier i. dr., v Frankfurtu.

Izvoz žita iz Rumunije v Nemčijo so organizirale nekatere nemške velebanke, na čelu jim Deutsche Bank. Izvoz koruze v Nemčijo cenijo letos na tri milijone ton.

Z nakupom Columbia Steel Corp. v Kaliforniji je dospela United States Steel Corp. do obal Pacifika in bo mogla sedaj z veliko večjim uspehom konkurirati Nemcem in Angležem na Kitajskem in Japonskem kot doslej.

Pogajanja med Litvo in Kreugerjem so zaključena. Litva dobi za 35 let neodpovedljivo šestodstotno posojilo v znesku 6 milijonov dolarjev s 93-odstotnim izplačilom. Za to dobi švedski trust izključno pravico za import, eksport in obrat vse litvinske vžigalične produkcije.

Ameriška železna industrija je producirala v oktobru 3.588.000 ton surovega železa. V obratu je bilo nad 200 plavžev (203). Pričakujejo nadaljnega živahnega povpraševanja.

Eksport sladkorja iz Češkoslovaške je bil v kampanji 1928/29 za 500 milijonov Kč manjši kot v prejšnji kampanji; na Hamburg pride 270 milijonov manj, na Anglijo 80 milijonov, na Trst 45 itd.

Glede umetne svile so v Ameriki optimistični; to je ena od redkih industrij, ki je dovršila svoj razširitveni proces, ne da bi zašla v nadprodukcijo. Sicer je letošnja produkcija za 25% večja od lanske, vendar ne more kriti domače porabe in morajo importirati do 15 odstotkov vse porabe. V Ameriki se peča s to industrijo nad 15 tvrdk, a 85% vse produkcije pride na 4 tvrdke in polovica na eno samo.

Turško državno banko bodo reorganizirali s pomočjo italijanskega kapitala in je v ta namen odpoval italijanski finančni minister grof Volpi v Angoro.

Občinske trošarine in avtonomne doklade.

Zastopniki avtonomnih mest so se sredi meseca oktobra t. l. sestali v Splitu, da se posvetujejo predvsem o ureditvi finančnih vprašanj. Na tem sestanku je podal ravnatelj mestnega dohodarskega urada v Ljubljani g. Ivan Zupan poročilo o trošarinah v zvezi z avtonomnimi dokladi. Poročilo, ki bo brez dvoma zanimalo tudi gospodarske kroge, ker pojasnjuje stališče o tem vprašanju z vidika interesov avtonomnih mest, se je glasilo:

Zgodovina trošarine (užitnine) datira v naših krajih že iz XIV. stoletja - vendar je bil način pobiranja v raznih krajih različen. Že ob njegovem početku so si ga lasile občine v kritje svojih izrednih izdatkov. Za časa Marije Terezije se je začela zanimati zanj država in iz tega časa datirajo prvi poskusi, da bi se ta davek poddržal. Čeprav je bil uspeh minimalen, se vendarle ni prenehalo delovati na to, da se užitinski davek pojednoli, odnosno - kakor že rečeno - podržavi. 25. maja t. l. je poteklo 100 let, odkar je bil izdan »Verzehrungssteuerpatent«, ki so ga kmalu na to proglasili za užitinski zakon iz leta 1829.

Na podlagi tega zakona se je pričelo leta 1829, dne 1. novembra s pobiranjem splošne užitnine tudi v naših krajih, imenovanih takrat »Ilirija«.

Značilno je, da so izšla ravno ob stoletnici v Kraljevini Jugoslavije dopolnila trošarinskega zakona iz finančnega zakona iz leta 1920/21, kalera urejajo in uvajajo tudi v naši državi jednočno pobiranje državne trošarine.

Brezdvomno je, da je bila ureditev in uvedba državne trošarine nujna in neodložljiva predvsem iz narodno-gospodarskih, kakor tudi iz finančnih vidikov.

Z narodno-gospodarskih vidikov sta lo vprašanje obravnavala po mojem mnenju predvsem dva činitelja in sicer:

a) za trošarino na vino vinogradniki, b) za trošarino na špirit, žganje itd. pa veleproducenti.

Ako preiščemo vzroke prvih ali drugih, pridemo do zaključka, da imajo prav ti in oni, - seveda le iz svojega gospodarskega stališča - vendar pa ne v toliko, da bi moglo to stališče zboljšati njihov položaj.

Vinogradniki utemeljujejo svoje zahteve za znižanje trošarine s tem, da je ravno trošarina vzrok padanju konzuma in da bi odprava, odnosno znižanje na minimum pripomoglo k porasku konzuma, s čemur bi bila odpravljena, oziroma omiljena kriza vinogradništva. Istina je, da je kriza vinogradništva na vrhuncu; golovo pa je tudi, da temu ni kriva trošarina, temveč le to, da je produkcija večja kakor konzum v državi. Nadprodukciji bi bilo odpomoči s tem, da dobimo zanjo zunanji trg, kar pa bi bilo mogoče le, če bi odgovarjal produkt zahtevam zunanjih trgovcev. Po mojem mnenju je samo to zlo vinogradništva; ker pa islega ne morejo odpraviti sami, je poklicana država kot prva, da jim pomaga, četudi z dohodki iz trošarine.

Drugi činitelj, ki stremi za odpravo, odnosno znižanje trošarine, je industrijski producent trošarinskih predmetov.

Po obstoječih predpisih lahko izdeluje žganje kmetovalec iz lastnih produktov neomejeno; porabili pa ga sme v lastnem gospodarstvu le gotovo količino. Ostalega proda - seveda ne javno - brez plačila trošarin, tako državnih, oblastnih in občinskih, kar povzroča veliko konkurenco koncesionirani industriji, ki je stalno pod strogo kontrolo.

Z novimi trošarinskimi dopolnili je dobila špiritna in pivovarska industrija ugoden položaj; vendar bi bila tudi za to po mojem mnenju isla rešitev kakor pri vinogradnikih. Še boljše in sigurnejša rešitev vsega pa bi bila za vse prizadete faktorje, če se spravi žganjkuha pod uradno zaporo, kot je nekdanj že bila.

Iz narodno-gospodarskih razlogov ni mogoče zahtevati, da bi se porabila vsa produkcija v državi - kar tudi ni v interesu omejitve alkoholizma.

Z unifikacijo državne trošarine se je sočasno uredilo tudi vprašanje oblastnih in občinskih naklad. Z vpostavitvijo oblastnih samouprav je naslalo

vprašanje, kako financirati novo kreirane oblasti. Ker pa se je pri tem poslovalo zelo različno, je bilo to tudi vzrok, da so nastale med oblastmi radi različnih trošarinskih doklad nekake trošarinske meje. To pa je znala izkoristiti nelegalna konkurenca s tem, da je liholapila blago iz oblasti z nižjo v oblasti z višjo oblastno trošarino, kar je mnogo škodovalo solidni trgovini. Z dopolnili trošarinskega zakona se je odpravilo te nedostanke in uvedlo jednočno oblastno doklado na alkohol.

Sočasno se je tudi določila maksimalna mera za občinske doklade. S tem se je zjednačilo vse občine ne glede na njihove krajevne, kulturne in socialne potrebe, kar pa je po mojem mnenju krivično. Višino občinskih naklad odmerja, odnosno določa za vsako občino od nje voljeni občinski svet, ki pozna davčno moč občanov in potrebe svoje občine. Ako so občinski sveti sklenili v občinah - kjer so žarišča državnih, gospodarskih in kulturnih ustanov, polemikem večje kulturne in socialne dajatve, višje občinske doklade, je to vsekakor v redu, ker niso islih deležni le občani, temveč vsi, ki pridejo po svojih poslih (industriji, trgovci itd.) v te občine. Ako tedaj s tem, kot trošijo - prispevajo indirektno občini - tega niti ne čulijo. Prinaša pa to skoraj 1/2 bruto dohodkov iz naslova trošarine. Če se ukine občinam ta vir dohodkov, bodo primorani iskati nove, seveda samo med svojimi občani.

Z razdelitvijo države v banovine so se naložile občinam - s sedežem banov - velike in razne dolžnosti, ki bodo zahtevale tudi večje izdatke. Tem občinam naj se pustijo vprašanje občinskih naklad prosto, ker bodo mogle le na ta način zmagovati svoje naloge. Ravno tako naj se v bodoče ne napri banovinam stare bolezni oblasti, tičočih se oblastnih doklad. Iz kalkila oblastnih financ naj se popolnoma črtajo ter prepuste občinam. Imele bi potem dvojni trošarinski davek, to je državni in občinski. Iz dohodkov državnega davka pa naj se dolira golova vsota po primernem ključu banovinam. Na to opozarjam prav posebno, ker je iz gospodarskega in ekonomskega stališča važno in poceni režijo.

Končno omenjam še to, da se odvzame s 1. januarjem 1930 raznim občinam, kakor ljubljanski, zagrebški in občinam bivše Hrvatske, pravica pobiranja državne trošarine ter se ista dodeli v pobiranje finančni straži. Te občine so imele to pravico že desletja - Ljubljana n. pr. od leta 1884. Ker država ni tega plačevala v bogve kolikšni meri, bi to občine lahko prenesle. Težje pa je to iz administrativno-tehničnega stališča, ker jim odpadejo vse zveze z državnimi oblastmi. Primorane bodo, iskati informacij in pripomočkov le v svojem delokrogu, kar pa ni tako uspešno in poveča režijo. Umestno bi bilo, da prepusti država občinam - z urejenim lastnim aparatom - še nadalje pobiranje državne trošarine, kar bi bilo v korist ne le njej sami, temveč tudi obrtnikom in trgovcem, ki imajo v tem slučaju samo eno kontrolo. Priporočljivo je to tudi iz razloga, ker so občinski uslužbenci vedno v eni in isti občini ter jih nanjo veže službena stalnost; državnih uslužbencev pa se pogosto menjajo in zato ne morejo imeti za občino teh interesov kot prvi, in ker je njih krušna mati le država.

V interesu vseh prizadetih je, da se reši vprašanje v najkrajšem času, ker nastopa čas, ko se bodo sestavljali proračuni.

Avtonomne občine pa naj pri uvedbi občinskih davščin postopajo v principu enolno - izvzemši izmere, ki naj bo prošla radi krajevnih krilik in potreb - ker smejo le v tem primeru računati na pozitiven uspeh.

Število brezposelnih v Avstriji je v drugi polovici oktobra naraslo za 14.000 na 126.000 in je sedaj za 3000 večje kot v istem času lanskega leta.

Glede spojilne evropske industrije ur se pogajajo francoske in italijanske tovarne; inicijativa za to misel je pa izšla od nemške strani.

Za pospeševanje sladkornopesnega pridelovanja v Avstriji so vstavili v proračun znesek 4.200.000 šilingov.

ZELO POTREBNA GOSPODARSKA PUBLIKACIJA.

Naš gospodarski svet že dolgo pogreša sistematično urejen adresar industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij, s katerim bi se tako doma, kakor trgovskim slikom izven mej ožje domovine olajšalo medsebojne zveze in informacije. Podobne publikacije ima gospodarski svet v vseh državah in pokrajinah. Pri nas dosedaj žal nismo bili v slanu, da bi mogli v tem oziru ustreči željam interesentov. Pomanjkanje takega adresarja je otežkočevalo zlasti našo izvozno delavnost in pa tudi medsebojne trgovske posle doma. Naši konzularni zunaj ne morejo dati na razpolago zaželenega gradiva. Tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo in druge naše gospodarske organizacije so pri svojem praktičnem udeleževanju tak praktičen pripomoček občutno pogrešale. Zato je davna želja gospodarskih organizacij, da se lak informativni adresar in poslovni pripomoček čimprej izda. Kakor sedaj čujemo, ima iziti tak adresar v prihodnjih mesecih v založbi tvrdk Aloma Company in E. Podkrajšek. Redakcija je bila poverjena tajniku Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivanu Mohoriču in ravnatelju dr. J. Bohinju. Interesenti bodo to dejstvo gotovo v veseljem pozdravili. Adresar bo poleg točnega pregleda naslovov in nazivov trgovskih tvrdk, industrijskih podjetij in obrtniških obratov vseboval tudi vse praktične informacije, ki so za podjetnika v vsakdanjem življenju potrebne. Predvsem pregled važnejših zakonov, pregled vseh javnih uradov, konzulatov v tu- in inozemstvu, mednarodnih telefonskih zvez, mednarodnih trgovskih pogodb, strokovnih korporacij, brzojavnih naslovov, davčnih tabel, prislobojn socialnega zavarovanja itd. Adresar bo važen za vsa podjetja, predvsem tudi za zunanja, kalera hočejo biti z našim gospodarskim življenjem v poslovnih stikih. Na važno publikacijo našo gospodarsko javnost že danes opozarjamo.

Stalen in dober zaslužek nudijo vsakemu trgovcu

dišave znamke

»SLON«

GLAVNA ZALOGA

Zahtevajte cenik!

F. ŠIBENIK
Ljubljana

NAZADOVANJE SLADKORNE PRODUKCIJE V ŠVEDSKI.

Letno poročilo švedske sladkorne družbe pravi, da je padel čisti dobiček od 1. 1927 na leto 1928 od 5-6 na 4-1 milijona švedskih kron. Lanska dividenda je bila 4 1/2%, letos predlagajo tri odstotke. Kupčija je bila pod vplivom splošnega težavnega položaja sladkornega trga, kojega posledice se kažejo tudi na švedskem. Konsum v Švedski je sicer narasel, a izredno nizke cene so prinesle letu 1928 manj dobička kot letu 1927. V tekočem obratnem letu je padel s sladkorno peso obdelani svet na 23.400 hektarov, dočim je znašal leta 1927 še 37.400 ha, je padel torej za skoraj 30 odstotkov. Zato bo švedska sladkorna družba opustila obratovanje v pelih sladkornih tovarnah in bo morala dvigniti uvoz surovega sladkorja za kakšnih 25%.

ZLATO IN DEVIZE NEMŠKE DRŽAVNE BANKE.

31. oktobra 1. 1928 so znašale zlate in devizne zaloge v Nemški Državni banki 2696 milijonov mark, do 30. aprila 1929 so padle na 1991 milijonov in so se do 31. oktobra 1929 dvignile zopet na 2588 milijonov mark. Izkaz domačih menic je padel od 2734 milijonov mark 30. aprila 1929 na 2119 milijonov 31. oktobra 1929, kritje v obtoku se nahajajočih bankovcev je v isti dobi naraslo od 43 na 53-6%.

Razstave in sejmi

Velika šumarska in lovska razstava, kalere se udeležijo z najrazličnejšimi razstavnimi predmeti cela država, se vrši v vseh prostorih ljubljanskega velesejma (40.000 m² prostora) v dnevih od 31. avgusta do 15. septembra 1930. Za to veliko reprezentativno prireditev, ki bo gotovo vzbudila veliko zanimanje v inozemstvu in dvignila gospodarski ugled naše države, so vse predpriprave že v polnem teku. Razstava bo po programu sodila zelo pestra. Prikazala ne bo samo v preglednih tabelah, slikah, modelih in produktih, gozd in gozdne razmere v naši državi, racionalno gospodarstvo v gozdu, zaščito gozdov, marveč tudi pouk in spoznanje velike važnosti in potrebe gozda za posameznika in državo. Lovski oddelek bo prikazal nazorno veliki pomen lovstva v gospodarstvu, vse vrste naše koristne in škodljive divjadi, varstvo lova, kinologijo itd. Razstava bo v širokih obsega: A. Gozdarstvo (važnost, vloga in potreba gozdov). 1. Vrste gozdnih dreves in grmovja. 2. Vzgoja gozda. 3. Gozdni pridelki. 4. Oglarenje. 5. Merjenje lesa za tehnično uporabo in drva. 6. Spravljenje lesa. 7. Gozdno varstvo. 8. Varstvo prirode. 9. Ureditve gozdnega gospodarstva. B. Gozdna industrija (razni stroji), žage, vse vrste rezanega lesa, polfabrikali in fabrikali iz lesa, statistika o produkciji in izvozu. C. Zgradba hudournikov. D. Agrarne operacije. E. Literatura. F. Lovstvo (lovstvo v narodnem gospodarstvu, vrste koristne in škodljive divjadi, gojitev in zaščita, kinologija, lovska organizacija, trofeje itd.). G. Zoo (celokupna fauna naše države). H. Gozdna in planinska flora. (Priredite trgovski in umetni vrlnariji.) Vse pokrajine naše države razstavijo samostojno v svojih oddelkih, deloma pa po skupnem programu.

Ljubljanska borza

Tečaj 11. novembra 1929.	Porprševanje Din	Ponučba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22:83
Berlin 1 M	13:515	13:545
Bruselj 1 belga	—	7:9112
Budimpešta 1 pengő	—	9:8937
Curij 100 fr.	1094:40	1097:40
Dunaj 1 šiling	7:9357	7:9657
London 1 funt	275:45	276:25
Newyork 1 dolar	56:34	56:54
Pariz 100 fr.	221:71	223:71
Praga 100 kron	167:11	167:91
Trst 100 lir	295:07	297:07

Razno

Rastoča svetovna produkcija bakra in cina. Svetovna produkcija bakra v septembru je znašala 160.493 ton; največji delež odpade na Zedinjene države, in sicer skoraj 123.000 ton; Evropa ni dala niti 15.000 ton, Afrika nekaj nad 14.000, Azija skoraj 7000, ostalo Avstralija. - Svetovna produkcija cina v septembru je dala 15.848 ton; tu pa prednjači Azija z več kot 10.000 tonami, dočim je Amerika z niti 4000 tonami daleč zadaj; oslanek si razdelijo Afrika, Evropa in Avstralija.

Ljudsko gibanje v Mariboru v oktobru 1929. V mesecu oktobru je bilo v Mariboru rojenih 90 otrok in sicer 50 moškega in 40 ženskega spola, umrlo jih je 73 oseb, to je 34 moških in 39 ženskih, porok je bilo 50. — Razdelujoč na posamezne župnije je sledeče: V stolni župniji: rojstev 53 (28 moškega in 25 ženskega spola), umrlo jih je 21 (10 moških in 11 ženskih), porok je bilo 9. — V frančiškanski župniji: rojstev: 12 (4 moškega in 8 ženskega spola), umrlo jih je 11 (5 moških in 6 ženskih), porok je bilo 25. — Magdalenska župnija: rojstev 19 (15 moškega in 4 ženskega spola), umrlo jih je 36 (26 moških in 10 ženskih), porok je bilo 14. — Evangelska župnija: rojstev 5 (2 moškega in 3 ženskega spola), umrli ste 2 ženski, poroki sta bili 2. — Pravoslavna župnija: rojstev: 1 moškega spola, umrli so 3 moškega spola, porok ni bilo.

Tržna poročila

Sejmsko poročilo iz Pluja. Na živinski sejmu v Pljuju dne 5. novembra t. l. je bilo prignanih 750 glav goveje živine, od tega 329 krav, 119 telic, 2 telela, 210 volov, 69 juncev, 21 bikov in 132 konj, ki so nolirali: krave 3:50—8:50, telice 6:75—10, telela 10—13, voli 8 do 10, junci 7—9:50, biki 7—10 Din za kg žive teže. Konji 500—4500, žrebeta 400 do 2450 Din za komad. Prodanih je bilo 195 glav goveje živine in 32 konj. Na svinjski sejmu dne 6. novembra t. l. je bilo pripeljanih 374 glav svinj. Cena je bila za peršutarje 10:50—12, za špeharje 12:50—14 Din za kg žive teže, za praseta 100—300 Din za komad. Prodanih je bilo 88 glav. Prihodnji živinski sejmu se vrši dne 19. novembra. Dne 25. Novembra se vrši živinski in (Katarski) kramarski sejmu.

* * *

Na trgu surovega kavčuka so notacije ponovno zelo padle. Vzrok je v prvi vrsti ta, da se nadprodukcija neprestano nadaljuje. Eksport iz dežel kavčukovega pridelovanja stalno narašča. Tudi za bližnji bodoči čas ne pričakujejo na trgu kavčuka nobenega pomirjenja.

Padajoča tendenca na kovinskih trgih se nadaljuje. Zmeraj bolj se vidi, da to ni slučajen pojav, temveč posledica mednarodne porabne krize. Evropski konsum vsled neugodnih prodajnih razmer ne more veliko kupiti in tudi v Ameriki je visoka konjunktura menda pri kraju.

Trg bakra je nadalje nesiguren. Kartel se sicer drži svojih cen, a blago se povsod prodaja pod temi cenami. Pravi, da bo moral kartel cene kmalu znižati.

Cin je zopet padel, čeprav ne tako kot druge kovine, ker so bile njegove cene že ilak skrajno nizke. Znaki govoro, da bodo cene kljub sedanemu nizkemu stanju še dalje padle. Producerski preveč zaslužijo; produkcijski široški se gibljejo okoli 100 funtov, prodajna cena je pa še zmeraj 183 do 185 funtov.

Cinka se izredno malo prodaja, notacije padajo, produkcija je visoko nad porabo in jo bo moral kartel zopet reducirati.

V svincu sta bila poraba in povpraševanje precej enaka, cene so kazale nekakšno stabilnost, a newyorški dogodki so vplivali tudi na svinec in cene so padle.

Dobava prodaja

Dobave. Prometno-komercialni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 14. novembra t. l. ponudbe glede dobave steklenih zvoncev, prizmatičnih stekel, senčnikov, vlačnih svetiljk, lamel, varovalk, varnostnih pokrival in signalnih piščalk. — Strojni oddelek Direkcije drž. žel. v Ljubljani sprejema do 15. novembra t. l. ponudbe glede dobave lesenih drogov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Uprava radionice drž. železnic v Zagrebu sprejema do 18. novembra t. l. ponudbe glede dobave bakrenih plošč. — Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 21. novembra t. l. ponudbe glede dobave 40.000 m³ okrajnikov in 100 m³ borovih plohov. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 22. novembra t. l. ponudbe glede dobave dvigal, ploščatega železa, 3000 ton tračnih žebeljev, 500 m² stekla za okna, 2 vagonov negašenega apna, 1 pisalnega stroja in 1000 kg bombaža za čiščenje. — Dne 22. novembra t. l. se bo vršila pri Upravi drž. monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, licitacija glede dobave 6320 komadov trakov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 22. novembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije drž. železnic v Ljubljani licitacija glede dobave 396.587 kub. metrov hrastovega kretniškega lesa; dne 30. novembra t. l. pa glede dobave 1 kompletne skretnice, 400 komadov spojk, 2000 komadov klinastih plošč, 1000 komadov navadnih hrastovih pragov in 7208 kub. metrov kretniških pragov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Dne 21. novembra t. l. se bo vršila pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu licitacija glede dobave kabla. (Pogoji so na vpogled pri blagajni Ministrstva za zgradbe v Beogradu, Masarykova ulica 2.) — Dne 22. novembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu ofer-

talna licitacija glede dobave 7000 komadov blazin. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču).

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. novembra t. l. ponudbe glede dobave 1 m² z dvojnimi pokrovom in 500 kg boedeče žice. — Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. novembra t. l. ponudbe glede oddaje 22 ponjav za vozove v popravilo. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 19. novembra t. l. ponudbe glede dobave 2220 kg mineralnih olj, 1000 kg bencina in 150 kg tovalne masli. — Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 19. novembra t. l. ponudbe glede dobave 700 kg papirnatih vrečic. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 25. novembra t. l. ponudbe glede dobave 400 q portland-cementa in glede dobave nepremočljivih pokrival za konje. — Pri direkciji državnih železnic v Zagrebu se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. novembra t. l. glede dobave materiala za gornji stroj (vijaki, tračni žebliji, skretnice) ter glede dobave 1700 m³ drv; dne 26. novembra t. l. glede dobave materiala za gornji stroj (podložne plošče, vijaki z maticami, pričvrstilne plošče itd.) (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 23. novembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 30.000 kg železne pocinkane žice. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Dne 23. novembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave 30 m³ borovih desk, razne žice; dne 25. novembra t. l. glede dobave telefonskega in telegrafskega materiala; dne 26. novembra t. l. pa glede dobave telefonov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Dobave. Strojni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 18. novembra t. l. ponudbe glede dobave 600.000 kg mehkih drv, glede spiralnih svredov in 300 komadov gorilcev za stenj. — Direkcija drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 23. novembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg lesnega oglja. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 29. novembra t. l. ponudbe glede dobave 35 komadov manesmanovih cevi, ventilov za radiatorje, 3000 kg masli za jamske vozičke, materiala za instalacijo parne kurjave, ognjegasnih cevi ter glede dobave karborundum-praška in smirkovega plina. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. novembra t. l. pri Upravi barulane v Kamniku glede dobave 20.000 kg trini-

triloloula, 30.000 kg preje od jute ali konoplje, 10.000 kg žvepla in 36.000 kilogramov katrana. — Dne 27. novembra t. l. pri Upravi drž. monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave 160.000 metrov platna. — Dne 30. novembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave materiala za gornji stroj (vijaki, groverjevi obroči, žični žebliji). — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Pri gradbenem oddelku Direkcije drž. železnic v Sarajevu se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. novembra t. l. glede dobave 40.000 kg železne žice; dne 28. novembra t. l. glede dobave 680 komadov kožuhov; dne 29. novembra t. l. glede dobave telefonsko-telegrafskega materiala. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Pri Ministrstvu za zgradbe, računsko-ekonomski oddelek v Beogradu se bo vršila dne 29. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 40.000 kg žice. (Pogoji so na vpogled pri blagajni Ministrstva za zgradbe, Masarykova ulica 2.)

Prodaja starega stekla. Strojni oddelek drž. železnic v Ljubljani sprejema do 19. novembra t. l. ponudbe glede prodaje 1173 kg zlomljenega stekla. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije na postaji Čakovec se bo vršila potom licitacije dne 30. novembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled interesentom v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja starega železa in pločevine. Pri Upravi barulane v Kamniku se bo vršila dne 27. novembra t. l. licitacija glede prodaje 30.000 kg starega železa in pločevine. (Oglas je na vpogled interesentom v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja starega stekla. Pri upravi delavnice državnih železnic v Mariboru se bo prodalo ca. 25.000 kg starega polomljenega stekla. Ponudbe je poslali do 18. novembra t. l. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja pečalnikov in ročajev od različnih štampiljk se bo vršila potom usmene licitacije dne 22. novembra t. l. pri Komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani. (Pogoji in material je na vpogled pri isti komandi, Bleiweisova cesta št. 3.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Konjic se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 26. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Za jugoslovanski patent št. 3926 od 1. septembra 1925 na:

„Postopek in priprava za elektrolizo klorovih alkalijev“

(„Verfahren und Vorrichtung zur Elektrolyse von Chloralkalien“)

in dopunski patent št. 5686 od 1. februarja 1928 na:

„Elektrolitična stanica z živosrebrno katodo za razkrajanje

klorovega alkalija“

(„Elektrolitische Zelle mit Quecksilberkathode für die Chloralkalierzersetzung“)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenj. ponudbe na:

ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova 2

Kvalitativno najboljše

nogavice volnene in flor, **rokavice**, **triko perilo**, **vestje**, **puloverje**, **žepne robce**, **nsramnice**, **kravate**, **ovratnike**, **srajce**, **razne čipke** in **vezenine**, **kompletne potrebščine** za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike edino le pri

JOS. PETELINC, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Na veliko!

Telefon 2913.

Na malo!

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristinega vina.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Trgovci, naročajte in širite svoje glasilo „Trgovski list!“